

O. L. Bohinich, N. I. Bohdanets-Biloskalenko [and others]; the scholastic editor: H. V. Bielenka, M. A. Mashovets; Ministry of Education and Sciences of Ukraine, B. Hrinchenko Kyiv University]. Kyiv. 304 s.

2. Typovi osvritni programy dlya zakladiv zahalnoyi osvity: 1 - 2 klasy (2018). [Standard educational programmes for the basic general educational institutions: 1 - 2 grades]. Kyiv: TD «Osvita-Centr+». 240 s.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ФЕДОТОВА Світлана Олександрівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: література, дитяча література, методика навчання літературного читання.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

FEDOTOVA Svitlana Oleksandrivna – Candidate of Philology, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Preschool and Elementary School Education of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.

Scientific interests: literature, literature for children, teaching methodology of literary reading.

Стаття надійшла до редакції 12.10.2022 р.

УДК 373.2.091.12-051:[008:7.01

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-207-338-342

ХОДУНОВА Вікторія Леонідівна –

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри дошкільної освіти

Українського державного університету

імені Михайла Драгоманова

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7751-9992>

email: v.l.khodunova@gmail.com

**ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНА КУЛЬТУРА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

У статті досліджено феноменологію художньо-естетичної культури як науково-термінологічного виміру та професійно-педагогічної якості. Окреслено поняття «педагогічного спілкування», «педагогічної комунікації», виокремлено концепти взаємодії формату «педагог – дитина дошкільного віку». Досліджено феномен художньої культури педагогічного працівника як передумову ефективної фахової діяльності. Визначено місце понять «естетика», «мораль», «моральність» та «образне мислення» у нарративізації культури художньо-естетичного педагога. Визначено вплив художньо-культурних компетентностей педагога на аспекти взаємодії із дітьми-дошкільнятами, батьками дітей, колегами-педагогами, соціально-інституційними представниками тощо. Визначено риси педагогічної майстерності педагога художньо-естетичного спрямування. Досліджено комплекс понять «мистецтво педагогіки» та «педагогічне мистецтво» у нерозривній сукупності та співмірності із розумінням «художньо-естетичної культури педагога». Виокремлено аспекти генерації «педагогічного таланту» як похідного від естетико-художньої культури симулякра. Визначено моделі та опції впровадження художньо-естетичної культури педагогічного працівника відповідно до Закону України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017 р. (у ред. від 01.01.2023 р.). Зокрема, проаналізовано положення щодо академічної свободи педагога та навчального закладу (п. 2 ч. 1 ст. 1 Закону) відносно гіпотетично-потенційного художнього розвитку викладацької персоналії в процесі підвищення професійної компетентності. Окрім того, акцентовано увагу на відповідності художньо-естетичної педагогізації співмірно із п.4 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про освіту» № 2145-VIII, що визначає критеріальні наративи педагогічної діяльності загалом та аспекти компетентності, генеровані п. 15 ч. 1 ст. 1 даного Закону. Конкретизовано опцію видозмін Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р. (ред. від 15.03.2023 р.) у контексті процесу набуття майбутнім педагогом визначеного кола художньо-естетичних компетентностей.

Ключові слова: художньо-естетична культура, художньо-естетична свідомість, компетентність педагогічного працівника, викладацька компетентність, педагогічна майстерність.

KHODUNOVA Victoriia Leonidovna –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Department of Preschool Education

Ukrainian State Dragomanov University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7751-9992>

email: v.l.khodunova@gmail.com

ARTISTIC AND AESTHETIC CULTURE OF THE PEDAGOGICAL EMPLOYEES OF THE PRE-SCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS

The article examines the phenomenology of artistic-aesthetic culture as a scientific-terminological dimension and professional-pedagogical quality. The concepts of "pedagogical cooperation", "pedagogical communication" are outlined, and the concepts of interaction of the "teacher - preschool child" format are highlighted.

The phenomenon of the artistic culture of a pedagogical worker as a prerequisite for effective professional activity has been studied. The place of the concepts "aesthetics", "moral", "morality" and "figurative thinking" in the narrativization of the culture of an art-aesthetic teacher are determined. The impact of the teacher's artistic and cultural competences on the aspects of interaction with preschool children, children's parents, other teachers, social and institutional representatives, etc. was determined. The features of pedagogical mastery of artistic and aesthetic direction are determined. The complex of concepts "the art of pedagogy" and "pedagogical art" in an inseparable combination and commensurability with the understanding of the "artistic and aesthetic culture of the teacher" was studied. Aspects of the generation of "pedagogical talent" as derived from the aesthetic and artistic culture of the simulacrum are singled out.

Models and options for the implementation of the artistic and aesthetic culture of a pedagogical worker have been determined in accordance with the Law of Ukraine «The Education Act» No. 2145-VIII dated 09/05/2017 (as amended from 01/01/2023). In particular, the provisions regarding the academic freedom of the teacher and the educational institution (clause 2, part 1, article 1 of the Law) were analyzed in relation to the hypothetical-potential artistic development of the teaching staff in the process of increasing professional competence. Exclusively, attention is focused on the conformity of artistic and aesthetic pedagogy commensurate with Clause 4, Part 1, Art. of the Law of Ukraine «The Education Act» No. 2145-VIII, which defines the criterion narratives of pedagogical activity in general and aspects of competence, formed by Clause 15 Part 1 of Art.1 of this Law. The version of modifications to the Law of Ukraine «The Higher Education Act» No. 1556-VII dated 07.01.2014 (ed. dated 03.15.2023) was specified in the context of the process.

Key words: artistic and aesthetic culture, artistic and aesthetic consciousness, competence of a pedagogical worker, teaching competence, pedagogical skill.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Розуміння художньо-естетичної культури викладача (педагога) та педагогічної компетентності носить радше теоретичний, аніж нормативно визначений характер: так, Закон України «Про освіту» у п. 15 ч.1 ст. 1 визначає виключно поняття «компетентності» педагога, надалі не згадуючи про «культуру» як складову його особистості. Поміж тим, саме викладацька (педагогічна, у тому числі – художньо-естетична) культура є мірилом успішно-позитивної взаємодії формату «викладач – учень». Окрім того, процес набуття відповідних художньо-естетичних компетентностей належним чином не регламентовано Законом України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р. (ред. від 15.03.2022 р.), котрий де-факто і встановлює наративи компетентнісно-викладацького розвитку (виключно у п.13 ч. 1 ст.1 Закону визначається поняття викладацької компетентності без додаткових уточнень). Для цілей дослідження необхідно означити гіпотетичне коло (обсяг) художньо-естетичної та культурної фаховості педагога під час потенційної роботи із дітьми дошкільного віку у закладах дошкільної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Доцільно відзначити неактивний стан науково-доктринальної та дискурсно-теоретичної розробленості проблеми формування художньо-естетичної культури педагогічних працівників закладів дошкільної освіти.

Вітчизняна наукова доктрина оперує прямо або опосередковано дотичними працями, серед яких виділяємо напрацювання А. Микуліної (до питання трактування художньої культури в науково-понятійному та професійно-педагогічному (якісному) смислах); Ц. Лей (щодо аспектів художньо-педагогічної та художньо-естетичної підготовки майбутнього вчителя); О. Отич (до питання набуття професійно-педагогічних та професійно-художніх компетентностей майбутнім викладачем); Т. Зарічної та Т. Райкової (щодо трактування базових понять «педагогічна культура», «педагогічна компетентність», «художньо-естетична культура» тощо).

Іноземна (зарубіжна, закордонна) наукова доктрина представлена працями Дж. Бленк (тлумачення специфіки естетичного навчання дитини дошкільного віку із викладацької позиції); Т. Жупанчіча (виокремлення поглядів вчителів-педагогів на доцільність власної педагогічно-культурної активності під час роботи в закладах дошкільної освіти); К. М. Шульте та К. М. Томпсон (щодо застосування технологій комунікативно-технологічної та комунікативно-художньої взаємодії в процесі взаємодії «вчитель — учень дошкільного віку»).

Мета статті – дослідити та проаналізувати аспекти генерації художньо-естетичної культури педагогічного працівника закладів дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні науково-педагогічний, нормативний та інституційний дискурси не сформували єдиного дефініціювання терміну «художньо-естетична культура педагогічного працівника». Трактуючи теоретичні погляди А. Микуліної [1], художньо-естетичну культуру педагога варто розглядати як його організаційно-творчу освіченість, здатність до художнього осмислення шляхом відтворення персональних переживань та уяви (а також – оточуючих). Художньо-естетична культура педагога виступає відзеркаленням його внутрішнього світу, формує його «криву розвитку» як творця культурно-педагогічних та науково-навчальних цінностей. Художньо-естетична культура педагога – надбудова із багатьма змінними (опанування особою мистецтва, художньої творчості, участь у художньо-зображувальних мистецьких акціях тощо).

Виходячи із вищенаведеного, поняття «художньо-естетична культура педагогічних працівників закладів дошкільної освіти» необхідно розглядати, як сукупність організаційно-творчих, освітнянських та культурно-наукових уявлень педагога про специфіку роботи із дітьми дошкільного віку. В процесі взаємодії «педагог – дитина» останній може набути художньо-естетичних навичок, що є частиною світобачення педагога, з яким він взаємодіє (позитивна рецепція).

Розуміння художньої культури та естетизму у вітчизняній науково-правовій та науково-освітнянській доктрині є нечітким. Наприклад, фаховий Закон України «Про культуру» № від 14.12.2010 р. (ред. від 07.10.2022 р.) [2] не оперує поняттями «художня культура», «естетична культура» та ін. Натомість, законодавець генералізує подібну діяльність за ознакою приналежності до «мистецтва» – процесу галузевого та сегментарного, що, наприклад, не стосується процесу набуття художньо-естетичних компетентностей педагогом в процесі здобуття педагогічної освіти (згідно положень Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII).

У цьому контексті імпонує наукова апропріація О. Рудницької [3], що пропонує розглядати термін «художня культура» як духовно-практичний процес створення, розповсюдження та опанування мистецьких норм, правил та об'єктів. На думку авторки, художня культура особистості – її приналежність до ціннісно-орієнтаційних та ретроспективно-історичних (ретроспективно-ідеологічних) норм, що чинять вплив на особистість (персоналію) за ознакою культуротворення.

Саме культуротворчий аспект доцільно вважати ключовим у набутті педагогом художньо-естетичних компетентностей – адже під час роботи у закладі дошкільної освіти одним із його завдань є формування світогляду, світобачення та світоототожнення дитиною-дошкільником. У цих умовах актуальними є не лише фахові знання та уміння, генеровані Законом

України «Про освіту» № 2145-VIII та Законом України «Про вищу освіту» № 1556-VII, але й персонально-світоглядні переконання особистості педагога. Дана проблема є екзистенційною – персональні цінності, виміри «добра» та «зла» як симулякрів-антагоністів, ціннісно-орієнтаційні ідеали спілкування та приватно-публічної комунікації, котрими володіє педагог, автоматично стануть «надбанням» дошкільника в умовах пришивдшеного опанування дитиною такого віку обставин навколишнього середовища та специфіки світовлаштування. Результати подібної акції можуть мати як позитивний, так і негативний ефект – залежно від персони викладача-педагога. Художньо-естетичний фах передбачає «навчання прекрасному», через що важливості набуває процес педагогічного відбору до закладів дошкільної, повної середньої та вищої освіти.

Процеси формування художньо-естетичної культури педагогічного працівника, окрім комунікації формату «вчитель – учень», передбачають розвиток особистості педагога. Виходячи з позиції згаданої О. Рудницької [3], художньо-естетична культура – найвищий щабель соціально-виховного, ціннісно-соціального та орієнтаційно-ціннісного розвитку – це стосується як окремої персоналії, так і певної групи осіб. Науковець вважає художню культуру передтечею культури естетичної: інформаційний обмін формує так зване «ядро ціннісного усвідомлення», в процесі якого відбувається духовно-збагачувальна та духовно-комунікативна комунікація. Її результатом, як правило, стає «передача інформації від викладача-педагога до здобувачів художньо-естетичних цінностей». Така інформація – уявлення про добре та погане, позитивно-негативне світовспіввідношення, мірила персональної ідентифікації та персонально-ідеологічної автентичності.

За теоретично-дискусивною ідеологією, педагог є похідним художньо-культурним реалізатором ідей. На основі попереднього досвіду (художньо-культурних виробів та продуктів), педагог формує карт-бланш для передачі знань про культурно-естетичні виміри іншим персонам. Будучи споживачем художньої культури, педагог формує персональну ідеологію культурно-персонального, історично-прецедентного та розумово-сприйнятливого збагачення. Таким чином, художньо-естетична культурна активність педагога призводить до ретрансформації «культурного броунівського руху» та формування нових ціннісно-уявлювальних категорій культурних компетентностей, що підсумково передається дитині дошкільного віку внаслідок взаємодії формату «вихователь-дитина». Усвідомлення педагогічно-художньої активності педагога розкривається через ценз успішної аплікації певних культурних наративів дошкільним та підростаючим поколінням.

Дві вищенаведені концепції, як підсумок, формують самостійну дослідницько-доктринальну галузь – «культурологію педагогічної підготовки педагога». Остання є двоспектною: по-перше, допомагає педагогу віднайти персонально-особистісне позиціонування; по-друге, налагодити комунікацію із здобувачами освіти (дошкільна, повна середня, вища) відповідно їхніх потреб, знань та умінь. Апарат потреб дошкільника – філософська категорія, тому І. Голінська пропонує розглядати «процес педагогічної діяльності безпосереднім процесом формування ціннісних категорій особи дошкільного віку», що надалі трансформуватимуться в підлітково-розвиткові,

а після – в усвідомлено-конкретизовані уявлення про мистецтво, а, відтак, і світорозуміння.

Вітчизняні автори-методологи Т. Зарічна та Т. Райкова [4], в свою чергу, визначають мистецтво інтегратором людського життєвого досвіду. Відтак, художньо-естетична культура педагога під час роботи в закладі дошкільної освіти – робота над впровадженням «філософії сприйняття» творів, духовних цінностей, історичних надбань тощо. Ценз успішного педагога виявляється у його персональному внутрішньо-змістовному, естетично-світовому та індивідуально-художньому розумінні (усвідомленні) культури як невід'ємної складової архетипу особистості. Потреби, переконання та почування особистості, а особливо – дошкільника – гнучка константа, що потребує адекватного спрямування. За таких умов, особистість педагогічного працівника стає координатором процесу формування «молодого особистості».

Варто погодитися із науковою апропріацією О. Отич [5], що визначає художню культуру професійно-комунікативним симулякром. Як наслідок, художньо-естетичні компетентності педагога – сукупність інтелектуально-емоційних, професійно-вольових та морально-етичних переконань трансформативної проєкції (тобто прийнятних для передачі «від особи до особи»). Знання, уміння та навички педагога виступають «ідеальними вимірами особистості», котрим повинен відповідати педагог, особливо – у випадках роботи із дошкільником (із урахуванням сприйнятливості та лабільності морально-психічного архетипу останнього). Важливого значення також набуває питання емоційного контакту між педагогом та дитиною дошкільного віку, де першочерговим є не лише художньо-естетичні, а й психолого-педагогічні вміння освітнього фахівця.

У контексті вищезазначеного доцільно звернутися до положень п. 4 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про освіту» № 2145-VIII [6], котрим визначаються стандарти педагогічної діяльності. Вітчизняний законодавець розглядає даний процес зі світоглядної, розвитково-інтелектуальної та емоційно-вольової проєкції. В такому випадку, знання виступають додатковим стандартом художньо-естетичних компетентностей, що генеруються в процесі викладацько-навчальних конотацій. В свою чергу, відповідно до п. 15 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про освіту» № 2145-VIII, поняття компетентності педагога розглядаються крізь призму динамічного поєднання ціннісно-орієнтаційних, соціально-мисленневих та ідеологічних навичок. Відтак, художньо-естетичні компетентності педагога варто розглядати як уміння динамічної взаємодії зі здобувачами освіти, спрямовані на їх інтеграцію у світоглядні переконання педагога.

Водночас, безпосереднє набуття педагогом професійно-світоглядних умінь відзначається в Україні проблемами регламентації. Відповідно п. 13 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII [7], компетентність визначено як здатність до соціалізації та здійснення професійної діяльності. Законодавець розглядає питання компетентності статично, внаслідок чого питання її конклюдуювання набуває індивідуально-персонального виміру (проєктується від автономних знань, умінь, навичок, поглядів та переконань педагога) і, відтак, не відзначається системністю. Подібна проблема потребує врегулювання безпосередньо у Законі

№ 1556-VII, адже це дозволило б невідкладно впливати на генерацію професійно-педагогічних компетентностей та підготовку педагога до професійної діяльності – у тому числі, щодо таких «чутливих» категорій взаємодії, як діти дошкільного віку.

Потрібно зауважити, що зарубіжна науково-педагогічна доктрина трактує поняття «художньо-естетичної культури» педагога як відносно взаємодії педагога із дошкільниками.

Зокрема, К. Томпсон та К. Шульте [8] розглядають освітній процес у закладах дошкільної освіти крізь призму гри. На думку дослідників, категорії мистецтва, естетики та гри є взаємопов'язаними, а «емоційне дитинство», поєднане із об'єктно-зображувальним та комунікативно-невимушеним впливом від педагога, дозволяє сформувати «акцепт психологічної довіри», та, відповідно, підвищити викладацьку ефективність. Автори також відзначають обопільність взаємодії «педагог–дошкільник», за якої генерується ефективність передачі ціннісно-орієнтаційних вподобань від педагога до здобувача. Викладання художньо-естетичного ремесла – радше соціальна, аніж ієрархічна сходинка, реалізація котрої носить факультативно-комунікативний, а не обов'язково-предметний характер. За таких умов, вважають науковці, підвищується психологічне сприйняття інформації від дошкільника – адже він пов'язує художньо-естетичне навчання не з рамково-оціночним, а з творчо-інтелектуальним процесом, що дозволяє інклюзивно проявити власні уміння, навички та потенціал. Педагог художньо-естетичного ремесла – координатор світоглядних переконань дошкільника, котрий має останні відповідно до теорії персонально-людської індивідуальності.

Концептуально схожої позиції із доктринально-теоретичними відмінностями притримується Дж. Бленк [9], котра ототожнює формування художньо-естетичних компетентностей в дошкільника не лише із персоною педагога, але й з його персональними поглядами. Дослідниця вважає, що завдання художньо-естетичного педагога – виявити ознаки майбутніх компетентностей у дошкільника та надати їм відповідну дорожню карту розвитку. Авторка зазначає, що ключовим питанням викладання художньо-естетичного ремесла та набуття відповідних компетентностей виступають персонально-культурні погляди та переконання, що є симбіотичним відображенням об'єктивної дійсності крізь призму індивідуально-розумової активності старшого та молодшого покоління.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Аналіз специфіки художньо-естетичної культури педагогічних працівників закладів дошкільної освіти дозволив дійти наступних умовиводів.

По-перше, художньо-естетична культура педагогічного працівника дошкільної освіти може бути визначена як сукупність знань, умінь та навичок ціннісно-орієнтаційного спрямування, що реалізується ним в процесі налагодження психологічно-профільного контакту зі здобувачем освітнього профілю (в даному випадку – дошкільного).

По-друге, специфіка набуття педагогічних художньо-естетичних компетентностей педагогом пов'язана не лише із отриманням профільних знань у закладі вищої освіти (ЗВО) відповідно до Закону

України «Про вищу освіту», але і з комплексом персональних уявлень, знань та умінь педагога, що є моделлю його особистості.

По-третє, педагогічна успішність залежить не лише від персонально-психологічних умінь останнього, але й від рівня особистісного сприйняття художньо-естетичних конотацій дошкільником.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Микуліна А. Художня культура як наукове поняття та професійна якість педагога. *Педагогічні науки*. 2016. № 69 (2). С. 100-104.
2. Закон України Про культуру: прийнятий 14 груд. 2010 року № 2778-VI (ред. від 07.10.2022 р.). Відомості Верховної Ради. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>
3. Рудницька О. Основи викладання мистецьких дисциплін. К. : Експрес, 1998. 183 с.
4. Зарічна Т., Райкова Т. Педагогіка вищої школи. Запоріжжя: ЗДМУ, 2016. 122 с.
5. Отич О. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи. Імекс-ЛТД, 2014. 208 с.
6. Закон України Про освіту : прийнятий 05 верес.2017 року № 2145-VIII (у ред. від 01.01.2023 р.). Відомості Верховної Ради. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
7. Закон України Про вищу освіту: прийнятий 01 лип. 2014 року № 1556-VII (ред. від 15.03.2023 р.). Відомості Верховної Ради. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
8. Thompson C. M., Schulte C. M. *Communities of Practice : Art, Play and Aesthetics in Early Childhood*. Springer International Publishing, 2018. 236 p.
9. Blank J. *Aesthetic Education in the Early Years : Exploring Familiar and Unfamiliar Personal-Cultural Landscapes*. Contemporary Issues in Early Childhood, 2012. Vol. 13 (1). P. 50-62.

REFERENCES

1. Mykulina, A. (2016). Khudozhnia kultura yak naukove poniattia ta profesiina yakist pedahoha [Artistic culture as a scientific concept and the professional quality of a teacher]. *Pedahohichni nauky*. 69 (2). 100-104. [in Ukrainian]
2. Zakon Ukrainy Pro kulturu: pryiniaty 14 hrud. 2010 roku № 2778-VI [Law of Ukraine On Culture: adopted on December 14. № 2778-VI]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>. [in Ukrainian]
3. Rudnytska, O. (1998). *Osnovy vykladannia mystetskykh dystsyplin* [Basics of teaching artistic disciplines]. Kyiv: Ekspres. [in Ukrainian]
4. Zarichna, T., Raikova, T. (2016). *Pedahohika vyshchoi shkoly* [Pedagogy of high school]. Zaporizhzhia: ZDMU. [in Ukrainian]
5. Otych, O. (2014). *Osnovy pedahohichnoi maisternosti vykladacha profesiinoi shkoly* [Basics of pedagogical skill of a professional school teacher]. Imeks-LTD. [in Ukrainian]
6. Zakon Ukrainy Pro osvitu : pryiniaty 05 veres.2017 roku № 2145-VIII (u red. vid 01.01.2023 r.) [Law of Ukraine On Education: adopted September 5, 2017 No. 2145-VIII] *Vidomosti Verkhovnoi Rady*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>. [in Ukrainian].
7. Zakon Ukrainy Pro vyshechu osvitu: pryiniaty 01 lyp. 2014 roku № 1556-VII (red. vid 15.03.2023 r.) [Law of Ukraine On Higher Education: adopted July 1. No. 1556-VII of 2014]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>. [in Ukrainian]
8. Thompson, C. M., Schulte, C. M. (2018). *Communities of Practice: Art, Play and Aesthetics in Early*. [in USA]

9. Blank, J. (2012). Aesthetic Education in the Early Years : Exploring Familiar and Unfamiliar Personal-Cultural Landscapes. Contemporary Issues in Early Childhood. 13 (1). 50-62. [in Greece]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ХОДУНОВА Вікторія Леонідівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Наукові інтереси: виховання художньо-естетичної культури майбутніх педагогічних працівників закладів дошкільної освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KHODUNOVA Victoriia Leonidovna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Department of Preschool Education Ukrainian State Dragomanov University.

Scientific interests: education of aesthetic culture of the future pedagogical workers of preschool education institutions.

Стаття надійшла до редакції 12.10.2022 р.

УДК 687(073)

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-207-342-347

ХОМЕНКО Людмила Миколаївна –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5126-583X>

e-mail: makarova.eva@meta.ua

БЕЗЛЮДНА Наталія Валентинівна –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4823-3463>

e-mail: natashabezl@gmail.com

АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДОСВІДУ ВИКЛАДАННЯ МАТЕРІАЛОЗНАВСТВА ШВЕЙНОГО ВИРОБНИЦТВА НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті досліджені та проаналізовані теоретичні питання особливостей ознайомлення учнів з виробництвом, обробкою, застосуванням текстильних волокон рослинного та тваринного походження, хімічних і штучних волокон, нетканих полотен, тканин та оздоблювальних матеріалів.

Були визначені методи проведення лабораторно-практичних занять, а також поставлені завдання про те, як створити в учнів певне уявлення про роль і місце текстильних матеріалів в швейній промисловості.

Також проаналізовані етапи вивчення текстильного матеріалознавства, досліджені методи його пояснення. Особлива увага приділяється початку викладу матеріалу, особливостям вивчення поділу на волокна, пряжу, нитки і тканину. При цьому необхідно наголошувати, що текстильні матеріали бувають натуральні і хімічні, зазначити, що волокна використовують для виробництва тканин, а нитки і тканини – для пошиття швейних виробів. Ознайомлення з процесами ткацтва варто починати з визначення самого терміна. Учням роз'яснюють, що ткацтвом називають сукупність процесів, у результаті яких переплетенням двох взаємно перпендикулярних систем ниток утворюється тканина. Необхідно зазначити про те, що процес ткацтва поділяють на два етапи: підготовчі роботи і ткацтво, яке виконується на ткацьких верстатах. Під час ознайомлення з цими процесами доцільно демонструвати учням роботу на ткацькому верстаті, а вже тільки після цього аналізувати сам процес ткацтва. Якщо учні розуміють це, то можна вважати перший етап ознайомлення їх з ткацтвом закінченим. Далі учням доцільно коротко охарактеризувати ткацькі верстати, починаючи з механічного і закінчуючи автоматичним.

Відомо, що з великим інтересом сприймається матеріал про професії прядильника і ткача. Вчитель розповідає про умови роботи цих робітників, цикл операцій, виконуваних ними, а також види та термін навчання.

При роз'ясненні матеріалу необхідно постійно слідкувати за тим, щоб набуття знань, вмінь і навичок здійснювалось через особистісну зацікавленість учнів. Тому нами був проведений аналіз досвіду роботи вчителів, що стосується даних тем, обґрунтовано мотиваційні можливості, виявлено цікаві прийоми та методи навчання.

Ключові слова: текстильні волокна, текстильні матеріали, сучасне виробництво, оздоблення матеріалів, технологія виготовлення, синтетичні волокна, пряжа, текстильна промисловість, ткацькі переплетення, лляні полотна, швейні нитки, зминальність.

KHOMENKO Liudmyla Mykolayivna –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Uman Pavlo Tychyna State Pedagogical University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5126-583X>

e-mail: makarova.eva@meta.ua

BEZLIUDNA Nataliia Valentynivna –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Uman Pavlo Tychyna State Pedagogical University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4823-3463>

e-mail: natashabezl@gmail.com